

Lovforslaget indeholder flere hovedelementer:

a) Jordbrugerfondens formål og virke

Formålet med Jordbrugerfonden er til enhver tid at sikre et så stort antal bæredygtige landbrugsbedrifter (heltidsbrug og deltidsbrug) som muligt og at forbedre mulighederne for landmænds etablering.

Jordbrugerfonden skal dog også tilgodese bredere samfundsmæssige hensyn såsom natur- og miljøhensyn, fødevarerikkerhed og dyrevelfærd i landbrugets produktionsformer samt befolkningsudviklingen i landdistrikterne. Jordbrugerfonden skal således styrke hensynet til natur og miljø ved, at de traditionelle intensive driftsformer i landbruget ændres til mere miljøvenlige driftsformer m.v., jf. nedenfor punkt e.

Formålet skal opfyldes ved, at fonden erhverver landbrugsejendomme, der bortforpagtes til landmænd, der således etablerer sig i landbruget ved gårdforpagtning.

Der vil normalt være tale om køb af mindre eller mellemstore brug, der kan drives som enmands- eller tomandsbedrifter, og hvor handelsprisen efter det nuværende prisniveau (2001) kan være på indtil ca. 12 mio. kr. (inklusive bygninger, besætning og maskiner m.v.)

Der kan dog også i særlige situationer være tale om erhvervelse af større brug, der f.eks. bortforpagtes som et andelsbrug til en gruppe landbrugere, der driver ejendommen i fællesskab som en bedrift. Der kan også være tale om, at fonden erhverver ejendomme med natur- og miljømæssige dyrkningsrestriktioner til særlig drift.

Forpagteren skal som udgangspunkt opfylde landbrugslovens betingelser for erhvervelse af den omhandlede landbrugsejendom, og forpagteren må som udgangspunkt ikke være ejer eller medejer af anden landbrugsejendom (uden for fonden).

Jordbrugerfondens landbrugsejendomme skal sikres en løbende strukturtilpasning. Når der i en forpagtningsperiode ønskes foretaget en bedriftsudvidelse i form af køb af suppleringsjord eller yderligere en landbrugsejendom eller ved opførelse af nye bygninger m.v., skal der træffes aftale herom mellem Jordbrugerfonden og forpagteren. Bedriftsudvidelsen forudsættes normalt finansieret af fonden.

Udgangspunktet ved en sådan udvidelse vil være, hvorvidt Jordbrugerfonden finder, at der er tale om en hensigtsmæssig bedriftsudvidelse i overensstemmelse med fondens formålsbestemmelser. Det er også en forudsætning, at reglerne i landbrugsloven for køb af suppleringsjord eller ejendom nr. 2 til samdrift over-

holdes, jf. dog nedenfor punkt d, om reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord.

Ved en bedriftsudvidelse inden for fonden vil det tillige indgå i fondens vurdering, at værdien af den samlede bedrift som altovervejende hovedregel ikke overstiger 12 mio. kr. (prisniveau 2001).

b) Jordbrugerfondens økonomi

Udgangspunktet er, at Jordbrugerfonden erhverver landbrugsejendomme til sædvanlig handelspris, og at ejendommene bortforpagtes til en forpagtningsafgift, der beregnes ud fra fondens omkostninger.

Der er lagt vægt på at lette omkostningerne ved etablering i landbruget, således at det er lettere at etablere sig som gårdforpagter inden for Jordbrugerfonden end selv at købe en landbrugsejendom (uden for fonden).

Jordbrugerfonden skal ved etableringen have den nødvendige kapital til, at fonden i opstartsfasen kan erhverve ca. 15–25 landbrugsejendomme årligt, afhængigt af antallet af jordbrugere, der ønsker at udnytte muligheden for at etablere sig som selvstændige jordbrugere ved forpagtning.

Fonden skal herudover have den nødvendige kapital, så der er tilstrækkelig sikkerhed for fondens virksomhed – også i perioder, hvor der kan forekomme en nedgang i handelsprisen på landbrugsejendomme. Det er derfor nødvendigt, at fonden sikres en egenkapital, der tilstræbes at udgøre ca. 30 pct. af den kapital, der er anvendt til køb af landbrugsejendomme.

Fonden skal derfor ved etableringen som udgangspunkt fra staten sikres en egenkapital på 100 mio. kr., der skal anvendes som fondens grundkapital, samt et lån fra statskassen på 900 mio. kr. til fondens virksomhed. Egenkapitalen på 100 mio. forudsættes overdraget til fonden skattefrit.

På kort sigt har fonden indtægter fra forpagtningsafgifter og udgifter til forrentning af lånekapitalen på 900 mio. kr. samt administrationsomkostninger. På længere sigt skal det tilstræbes, at fonden kan tilbagebetale lånet til statskassen.

Alternativt foreslås fonden finansieret ved, at der i stedet for et statslån på 900 mio. kr. ydes fonden en statsgaranti på 900 mio. kr.

c) Fondslovgivningen

Forslaget indebærer, at Jordbrugerfonden oprettes ved lov, idet fonden skal virke som en erhvervsdrivende fond og i øvrigt i videst muligt omfang skal opfylde de fondsretlige grundsætninger for fonde med offentlige interesser.